

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egyet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona

Felölös szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A vármegyei tisztviselők s a válság.

Székelyudvarhely, decz. 17.

A politikai válság s a jövő bizonytalansága élénken foglalkoztatja a vármegyei tisztviselőket is, akik a közelmúltban lezajlott nemzeti ellenállás idején a csatasorban legelől állottak s kiknek törvény- és alkotmánytisztületén, a hatalom minden üldözése ellenében való rendületlen kitartásán tört meg az alkotmányellenes kormány minden törekvése s mondott csődöt a darabont-regime politikája.

Most megint emlegetik az új nemzeti ellenállás bekövetkezésének lehetőségét; s ha egy parlamentáris kormány alakítása leküzdhetetlen akadályokba ütközik — olyan kormány bizatik meg az ügyek vitelével, amilyen épen ilyesmire — amilyen mindenre — vállalkozik.

Am remélni lehet hogy az országgyűlési pártok s vezérkarok bölcsessége elhárítja ezt a veszedelmet az országról s az alkotmányról s Bécs sem viszi a végletekbe a dolgokat.

Mert hogyha egy újabb ellenállásba, újabb passzív rezisztenciába kergetnék bele az országot, ennek a kimenetele még olyan se volna, mint a milyen a három év előtti küzdelem vége volt, amikor is a nemzet jogait föntartva, az alkotmányos élet rendjét helyreállította és sorsának további intézését választott vezéreire bízhatta.

A vármegyei tisztviselők olyatén ellenállá-

sára, mint amilyenre a közelmúltban mutattak példát, jelenleg számítani nem lehet.

A vármegyei tisztviselők országos egyesületének hivatalos organumában, mely valamennyi vármegye tisztikarának a hangulatát és meggyőződését fejezi ki, olvassuk a következőket:

„Figyelmeztetni kívánjuk az illetékes tényezőket arra, hogy egy esetleges új nemzeti ellenállás esetén a vármegyei tisztikarát újra tűzbe küldeni nem tanácsos. A vármegyei tisztikarok az ő hagyományos hazafiságukkal ugyan mindig ott lesznek az alkotmány bástyáin, ha a haza és az alkotmány veszedelemben forog, de tisztán csak a vármegyei tisztikarok vállaira áthárítani az alkotmány védelmét, tisztán csak az ő nyugalomuk, az ő vérük az ő existenciájuk kárára és veszélyére szervezni a nemzet ellenállását többé nem szabad“.

Ezekből a sorokból azt lehet kiolvasni, hogy most, mikor a koalíció egyik tisztületre méltó pártjának egy programpontja megvalósításáról van szó s emiatt, a megvalósítás akadályai miatt bukik meg a koalíciós kormány s látszik fölbomlani az alkotmányos rend, hogy e miatt a kérdés miatt hosszú válságot, esetleg alkotmány-krizist provokálni nem lehet, mert, ha most válik lehetetlenné az alkotmányos élet rendjének és folytonosságának a föntartása, hát az újabb ellenállásban a vármegyei tisztikar aligha fogja magát úgy — mint azt a közelmúltban tette — exponálni.

Különbben is egy nagy tartozása áll fönn

a koalíciónak a vármegyei tisztviselőkkel szemben, mely tartozásnak a teljesítése rég megtörténhetett volna s a mi, úgy látszik, most is elmarad.

Ez pedig a tisztviselő függetlenségének intézményes biztosítása, a szolgálati pragmatika megalkotása, vagy pedig — ha már erre nem volt érkezése a nálunk mindent abszorbeáló politika miatt a koalíciónak — legalább a törvényhatósági tisztviselőknek fegyelmi ügyekben birói védelem alá való helyezése.

Mikor az ugynevezett alkotmánybiztosítókokról s az országgyűlés az 1907. évi 60-ik és 61-ik, magukban véve igen értékes és garanciális törvényeket megalkotta, épen az Udvarhelyi Híradó hasábjain fejtettük ki annak szükségét, hogy a vármegyei tisztviselők — az országos tisztviselői státus legexponáltabb tagjai — fegyelmi tekintetben vétessenek ki a mindenkori s a mindenható belügyminiszter fegyelmi hatósága s hatásköre alul s helyeztessen birói védelem alá. Ugyanis alkotmányos államban, pláne nálunk, hires ezer éves történelmi alkotmányával s a páratlan ősi vármegyei intézménnyel bíró Magyarországon, képtelenség egy olyan fegyelmi törvény föntartása, amely az autonóm vármegyei választott tisztviselőit fegyelmi tekintetben a belügyminiszter mindenhatósága alá helyezi s megengedi a kormány minden tagjának a vármegyei tisztviselők ellen a fegyelmi eljárás megindítását s végső fokon döntő bírónak teszi meg magát a fegyelmit elrendelő belügyminisztert, vagyis panaszos és bírónak ugyanaz a hatóság.

A ferenczrendiek templomtornya Vajdahunyadon.

— Irta: P. Máthé Örséb, szt.-ferenczr. áldozár. —

(VI.) — A képzelet szárnyain vezess el jó öreg a Székelyföld más vidékére is. Mi történt itt e szent bércek között azon időben, mikor

„Magyarország egén tornyosult a felhő
Harczi lobogókat lengetett a szellő.“

Azt mondtad, hogy a csiksomlyói zárda épen maradt, nem volt kitéve a vallásgyűlölet romboló árjának. Beszélj hát, regélj kérlek a ferenczrendiek történetéből valamit azon vészteljes időben, midőn a török elleni ádáz tusában

„Rendre hullott a nép, mint midőn kaszálnak
Hull a fű előtte az éles kaszának“

s midőn öreg szemeid a romok közt elhagyatva, hazánk terein

„Láttak vérpatakat egyre jobban áradt,
Vérpatakban hörgő csonka daliákat;
Korhadt keresztetek erdőn, mezőn, halmon...“

Mi történt a ferenczrendiekkel? talán nagy hírnévüket elsodorta a 150 éves rabság bus szellője?

— Legkevésbé! Habár zárdáik kifosztva, meggyalázva, vagy pedig romokban heverve busongva hirdették a hálátlan korszak dúló rombolásait, az egész ferenczrend pedig üldözői elől:

„... bujdosott, mint egy elátkozott
De bujdosása közt a Messiással
Ellenségéért imádkozott“

mégis a csiksomlyói zárda megmaradt, hogy hazánk keleti pontján a katolicizmus legszilárdabb bástyája s a székelyföldi Athénje legyen. A többi zárdából kiűzött ferenczrendiek ide gyűltek össze, hogy közös munkássággal megteremtsek azt a visszahatást, melynek eredménye lett a katolicizmusnak a székelyföldön megtörhetetlen hatalma. Egyszersmint a keservesnek amaz éveiben, midőn drága hazánk koporsó volt

„S benne egy nemzet a halott“

és Erdély gyász napjaiban, midőn török, tatár, el-

lenség, pártviszály törekedett sivataggá tenni a Kárpátok bérceit: „a ferenczrendiek szentelt csarnokaikból sohasem engedték kiverni a tudományokat; a muzsák a fegyverzörgés közepette is menhelyet találtak boltiveik alatt“. — Láttam mint csillagot a székely ferenczrendiek egén P. Domokos Kázmért, ki öt évig (1648—1653.) az erdélyi rendtartomány főnöke volt, s kinek halhatatlan érdemeit hirdeti a mikházi zárda; az egész környéket ő mentette meg a kath. vallásnak.

„És a Nyárád völgye megzendül dalán
És kezdének körébe összegyűlni
Kik visszatértek a kereszt alá.“

Nagy tettei és tudomány sugárkévéjének világa Erdély bérceiről átszáll Adria csobogó habjain s meglátszik az örök város héthalmán, a pápa (VIII. Orbán) dicsszózatot zengő bullában osztja áldását s kegyeit a székely ferenczrendiekre; az áldást visszahangozzák a Hargita ormai s a diadal szellője röpi a mikházi zárda felé, melynek egyik tagját P. Domokos Kázmért az igénytelen szerzetest egész Erdélyben apostoli helyettesnek (vicarius generalis) és felszentelt püspököknek nevezi ki. Püspöki jelvényeit a mikházi zárdában ma is őrzik.

E korban tűnt fel P. Kájoni János is, ki hazánk siralmas állapotában a magyar irodalom egyik legfőbb képviselője volt. Pázmány Péteréhez hasonló magasröptű szent beszédeit (egy kötetet ezekből a székelyudvarhelyi zárda könyvtára őriz) visszhangzották a székelyföld bércei:

„Szószékre lépve ige hirdetőnek
Legboldogított elmébe volt
Szent lázba hozta lelkét a hívőnek
Ha mézes ajkán szent beszéde folyt“

s a székely nép lelkéből költői hévvel kiragadott mélabus egyházi énekeit ma is legszívesebben zengedezik a székely katolikusok. Fennkölt szellemét harmadfélszáz év után is hirdeti a mikházi templomnak ma is jó karban lévő orgonája, melyet saját kezével épített. Ő építette a gyergyószárhegyi zárdatemplom orgonáját is, melyet pár évvel ezelőtt bontottak el.

Most pedig ha megengeded és nem leszel unalmas a képzelet szárnyain elvezetlek a csiksomlyói

zárda falai közé; lásd mi volt ott azon szomorú időkben midőn

„Az Olt kies terén lakó
Hős székelyek honát
Egy-egy sovárkeblű csapat
Pusztítva járta át.“

— Beszélj jó öreg! Unalmas nem leszel, hisz a székely nép multjának titkos fátyolát fellebbenteni unalmas nem lehet. Halljam krónikádat!

— A történelemből emlékezzél vissza ama keserves időkre, midőn a mohácsi vész után török, tatár, német váltakozva szívták az ország életerejét s élete fáján pusztítottak. A tatár csordák betörésinek sulya keservesen nehezedett a csiki székelyekre. Nyomukon pusztítás és gyilkolás járt s hamvadó falvak és füstölgő romok hirdették kegyetlenségüket. Nem volt család, melynek kebeléből nem hiányzott volna egy-egy szeretett tag, vagy a harcok között leve halálát, vagy rabszjira fűzve a pogányok kinzó ostorai alatt sorvada el, miről busan zeng a lant:

„Sokszor vivé konok tatár
Lánczon szép hölgyeit.“

Nem volt község, mely a harcok nyomait lerombolt, felgyújtott házaiban, koldus botra jutott polgáraiban ne tüntette volna fel.

„Félegetett falvak közül
Vagyontalan futott
A nép s kesergő ajkáról
Bus átka hangozott...“

A ferenczrendi zárda is hatalmasan megérz a vad pogány romboló munkáját.

„Elhordta minden kincseit
Lakóit öldösé.“

Erről tanuskodik egy régi kézirat, mely szerint: „1661-ben 21. okt. a Cs.-Somlyói Convent a Törököktől és Tatároktól félegettetvén, négy szerzetes Papok vesztenek el stb.“ Ezt bizonyítja a székelyudvarhelyi zárda halottas könyve (necrologium) is, melyben okt. 21-én a következők vannak:

P. Fr. Nicolaus Somlyai zítöről nevezett Rendtartomány datoribus custodiae, saepe fia s az erdélyi kusztódia egyik Guardianus Csikiensis, ejus- P. Somlyai Miklós az Üdvő megalapítója, a csiksomlyói

Ezt a hégagát az alkotmánynak kell sürgősen betölteni, ezt az anomáliát kell megszüntetni, a vármegyei tisztviselők függetlenségét fölfelé biztosítani, mert enélkül a nemzet legnagyobb érdekeiért sem lehet a jövőben nemzeti ellenállást csinálni és sikeresen vezetni a vármegyékkel, hiszen az ellenálló vármegyei tisztviselőket a belügyminiszter fegyelmileg végérvényesen bármikor elmozdithatja állásaikból.

És ha olyan nehéz dolog azt a tisztviselői szolgálati pragmatikát megcsinálni, hát tessék egy rövidke, egy mondatból álló törvényvel kimondani azt, hogy a közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. törvény cikk hatásköre a törvényhatósági tisztviselők elleni fegyelmi eljárásról szóló 1886. XXIII. törvény cikk által szabályozott összes esetekre kiterjesztetik.

Ezzel tartozik a nemzet képviselője az országgyűlés s a kormány a nemzeti ellenállásban előljáró vármegyei tisztviselőknek, azok függetlenségének s magának a nemzet legdrágább kincsének, az alkotmánynak.

Ily törvényvel a kezeinkben azután készek vagyunk mi — vármegyei tisztviselők — bármikor a csatasorba állani s mindent kockára tenni a hazáért.

Tisztviselő.

Ezen cikket, mint érdekes megnyilatkozást adtuk közre, noha annak egyes részleteivel nem is értünk egyet.

KRÓNIKAS JEGYZETEK.

Székeljudvarhely, decz. 18

Küzdelem az elbocsátásért.

Végtére kiderül, hogy a lemondás permanens állapotában levő kormány egész éven keresztül azért küzdött, hogy elbocsássa őt a király. Mivel pedig az elbocsátást nem sikerült megkapnia, most az év utolsó napjaiban felhatalmazást kér az ország bevételeinek és kiadásainak a jelenlegi költségvetés keretében való kezelésére. Csak pár hónapra kéri, hogy ez idő alatt exlex nélkül adhassa át a helyét más kormánynak.

demque Conventus restaurator ac novitiorum magister; religiosa gravitate, orationis assiduitate ac peculiari in Deum fiducia conspicuus a Tartaris trucidatus est supra pagum Csomortan 1661.

Rl. Fr. Joannes Széki Laicus ab iisdem Tartaris sub alibus Szellő vocatis occisus est anno 1661.

Fr. Josephus ex Szent Imre Clericus novitius supra pagum Fítód ab iisdem capite demtus est anno 1661.

Duorum priorum corpora in Conventu Csikiensi sepulta sunt; novitii vero truncum corpus in loco occisionis tumulatum.

Item eodem die Pr. Fr. Petrus Pálfalvi ex Saeculari Praesbytero Frater minor factus, ob metum Tartarorum supra fornicem Capellae S. Francisci Ecclesiae Csikiensis confugiens; una cum Ecclesia exarsit anno 1661.

A nagy kincsekkel bővelkedő gyönyörű zárdatemplom pedig nem egyszer volt kifosztva, meggyalázva tőlük

„A szép templomba rabolni Pogány gyakorta járt.”

Azonban a székelyei Védőasszonyának ma is ezrek köztiszteletében álló csodatevő szobrát bántani sohasem tudták

„Mert a buzgó Ferencziek Mindenkor elfödék, Mikor pogány had jöttinek Gyász hire érkezék.”

Egyszer mégis kezükbe akadt a szobor, megakarták gyalázni, de akkor is vereséget szenvedtek a vad tatárok s kénytelenek voltak belátni, hogy a keresztény égi hatalommal nem jó kikezdeni. Történt ugyanis, hogy egyik csapat egész váratlanul támadta meg a zárdát s

„Költséges épületeit Romokká [porzavá].“

Azután berontottak a templomba s miután kincseitől, arany és ezüst edényeitől kifosztották, dúló munkájuk következtében

„A zárdá dicső temploma Ismét lehamvada.”

A szobor azonban nem hamvadt el, mert a csa-

pat vezére annak művészi alkotását megbámulva megkíméltette s nem engedte, hogy a lángok martaléka legyen. Saját honába akarta szállíttatni, hogy a pogányok megcsodálják s azután bálványának használják. A vad csapat üvöltözései közt kettő megragadja a szobrot s,

„Előre két legény amegy Könnyen halad vele De később még kilenczet is Igen megterhele.”

A vezér dühös lesz, hogy egy nő szobrát nem bírják az erős férfiak; kiválogatja tehát serege legvitézebbjeit, de a szobor százados tölgy gyanánt meg sem mozdul, majd az egész csapatot küldi, hogy a szobrot felvegyék, de erejük megtörik a csodatevő szobor hatalmán. Ott áll az mozdulatlanul, mint büszke szirt a tomboló hullámok közepén. Tajtékoz dühében a vezér parancszava zug:

„Hagyjátok el hát, hős fiúk É mázas cifra fát Emészse láng, ha látni nem Vágyik tatár honát.

Szablam ime előtetek Hasábra szeldeli. Főjjon tűzénél a sereg Számára reggeli.”

Csak hogy a reggeli nem főtt meg! hanem a csufodáros pogány igen is felsült. Bőszülten kihuzta pallosát, hogy a szobrot összevagdálja vele

„De im, vágásra a karja A légben fönnmarad.”

A pogány sereg látva vezére csufos kudarczát („A bűnös kövé változott”) csufos futásnak eredt s az unokáknak is tisztelettel párosult félelemmel regétek a székelyei Nagyaszonya dicső hatalmáról... Az életben maradt ferenczrendiek pedig a füstölő romok között sértetlen találták Mária szobrát. Szorgalmas munkásságok folytán

A zárdá és dult temploma Uj diszbe öltözik, S a megalátott szobor Oltárra tétetik.

A székelyei nép most is 10, 20, 30 ezrével vándorol a csodatevő szobor által ábrázolt Nagyaszonny tiszteletére pünkösdkor, míg az, ki rá istentelen szándékkal nyújtá ki kardját és karját

„Órökre elveszett.”

met mintha nem is ezért, de a nemzet meggyőződéseinek, fellángolásainak, függetlenségre törekvő életcéljainak a végleges lehűtése végett folytatták volna...

A világ pletykája.

Ausztriában folyik egy pör, amiben több a politika, mint a törvénykezés. Horvátországi politikusok indították egy osztrák történetíró ellen, ki Ausztria-ellenes üzemekkel vádolta őket. Megegett pedig, hogy ebben a pörben sokszor esett szó rólunk is, magyarokról. A tisztelt történetíró állított be minket is dinasztiaellenes világlátásba, hogy együtt cimboráskodtunk a felségsértésre és a nagy Ausztriából való szakadarságra kész szerb—horvátokkal. Persze kellő harangozással felfújták, s világgá kiabálták dinasztia-ellenes hajlamainknak ezt az ismertetését.

Ezt a pört megelőzőleg pedig Zágrábban is folyt egy pör, hol ugyanazon horvátországi politikusok vádlottként álltak a törvény előtt, éppen a hazáért és dinasztiaellenesség vádjá miatt. Akkor meg azt a hírt terjesztették róluak világgá, hogy mi, magyarok keleti barbársággal törvénykezünk a horvátok felett. Politikai hajlamokat büntetni gyanánt közelünk, s akasztófákkal akarjuk biztosítani az államegységünket. Akkor tehát a szolgai felfogású dinasztikus-ság volt a világ szemében a hibánk.

Igy tehát a világnak, ennek a vénasszony-gyűlésnek semmiképpen sem állunk a kedvező megítélésében. Szolgai felfogású dinasztikusok is vagyunk, hűtlen antidinasztikusok is.

És a világnak ezen a rossz véleményén elsopánkodott mult héten is a magyar sajtó. Hogy így-ugy, büntetlenül terjedhet rólunk minden rágalom. Megindulhat visszahatás nélkül minden ostoba vélemény. Kivertjei vagyunk a népek gyülekezetének. Erről is megtorlatlanul oldalba bökhetik a becületünket. Nincs, aki védjen; nincs, aki ismerjen egész mivoltunkban, s megismerjen érdemünk szerint.

Hát ez mind igaz, de azért siralmas dolog és tehetetlenségre vall, ha ezek miatt sopánkodunk. A külföld pletykázó száját ilyen gyermekek pityergéssel be nem foghatjuk. Világeszmék küzdenek egymással, a világon való hegemoniáért állnak szemben nagy népáramlatok. Ilyen áramlásban elmosódik, ki nem hangzik a mi siránkozásunk. Ilyen áramlások között nekünk nem a külföldi szimpátiáért kell esengőnünk, hanem külön egyéniséget kell kifejlesztenünk, ami imponáljon. Ha nincs erre erők és bátorságunk, akkor igen-igen sokszor el kell viselnünk még a világ kicsinyítő rágalmaikat.

Most a szláv és germán áramlatok mosnak, csapkodnak erről is, arról is. A szlávok szemében germán előfoknak látszunk, a germanoknak pedig nem vagyunk eléggé megbízhatók. Hát morzsolnak, törnek, el akarnak nyelni mindakettőt. Ha pedig elszigetelődünk akármilyen áron, akármilyen eszközökkel magunkat, s gazdaságban, társadalomban, irodalomban és művészetben egyesegyedül a magunk erejéből hordanánk össze mindent, akkor ezt az erőt tekintélylyé tudnók tenni, aminek a barátságáért mindakét népáramlat vetélkednék.

Dehát ami nagy gazdáinknak nem kell önálló vámtérület, hanem a nagy gazdasági egységért rajongunk. Társadalmi apostolainknak nem kell a nemzeti eszme, hanem világproletárokért küzdenek. Irodalmunkban és irodalompartolásunkban tul teng a külföldieskedés; sőt nyelvünk mivélésében is ott állunk, hogy németül, angolul, francziául galagolyoi tanítjuk már a csecsszopót is, de magyarul írni és beszélni még a közélet ugynevezett jelesei se tudnak. Művészetünk? Az inkább cigánymuzsika és korondi csipor, mint művészet.

Rászorgálunk így a rágalomokra. Megérdemeljük. Mert aki nem élhetetlen, azt nem is tudja rágalom illetni büntetlenül...

BELFÖLD.

Törvényhatósági közgyűlés. Udvarhelyi vármegye törvényhatósági bizottságát Sebesi János alispán folyó hó 28-ikára rendes közgyűlésre hivta össze. A mai napon kibocsátott tárgysorozat 252 pontból áll és hivatalos előterjesztéseket, választásokat, községi ügyeket, átiratokat, kérvényeket ölel föl. A hivatalos előterjesztések rendjén fogja a közgyűlés az alispán azon nagy fontosságú indítványát tárgyalni, mely szerint a megye a héjjasfalva—székeljudvarhelyi h. é. vasut megváltása és Székeljudvarhely—Csikgyimes felé vasutvonallal való össze-

köttetése tárgyában felirattal forduljon a kormányhoz. A választások során öt megüresedő közigazgatási bizottsági hely is betöltésre kerül, ugyszintén meg lesz alakítva a vármegyei földadó bizottság is.

Az erkölcsi nevelés biztosítása.

(Vall. közoktatásügyi Miniszter 78395—1909. sz. rendeletéhez.)

Székelyudvarhely, decz. 18.

Nagynevű miniszterünknek az erkölcsi nevelést biztosító rendelete olvasásakor egy proféczia nyilatott szívembe. S hinnem kell: valamennyi magyar néptanító érezte az ősmagyar fajban gyökerező tiszta erkölcsi örök megilletődését. Érezzük, és eszünkbe ötlök halhatatlan nevű, nagy magyar költőnk, Berzsenyi Danielünk mennydörgésszerű, az ősmagyar fajra valló erkölcsi szózata, a szívek-velők mélyéig járó, száz éves profétai intélme:

„Romlásnak indul hajdan erős magyar! Nem látod Árpád vére miként fajul? Nem látod a borszus egeknek Ostorait nyomorult hazádon!”

Érzem, szívembe nyilalok miniszterünk rendeletének cselekvésre hívó figyelmeztető melegsége, mely halhatatlan költőnk mennydörgő profécziájának eme szálló igévé váltott sohajában csucosodik: „Mind den ország támasza talpköve a tiszta erkölcs, mely ha elvész: Róma ledül s rabigába görbed.”

Miniszterünk Magyarország támaszát, talpkövét, a magyar nemzetnek ősi, több mint ezer éves tiszta erkölcsét óhajtja, czélozza szóban forgó rendeletével biztosítani, általunk, magyar néptanítókkal új, mély alapra fektetni. Óhajtja ezt erős, erkölcs — etikai — jogon; czélozhatja etikai jogon annál inkább, mert a mi magyar fajunknak ősidőbeli, nagy erkölcsi erejéről, ország-államalkotó erejéről kétségbevonhatlan bizonyosságot teszen a nagy világ előtt Magyarországnak több már, mint ezeréves történelme, a magyarok történelmének sok-sok erkölcsi tényről fényesen ragyogó lapjai, megírott és megíratlan hagyott jeles dolgai.

A miniszteri rendelet erkölcsjogi alapja mellett, sajnos, ott kell látnunk, a súlyos erkölcsi okokat is. Nem látom szükségét annak, hogy apróra részletezzem azokat az okokat, mert nagyon is nyilvánvalóan ismerjük, látván látjuk azokat az általános emberi erkölcsök elfajzásában, napról-napra hanyatló leromlásában.

Látván-látjuk minden nemzet, minden ország s világért sem egyedül, csak a magyar művelt, jómódu középrendnek, értem ez alatt az emberi társaságok derekának, nagyobb részének, a „polgárság” kifejezés helyett: középrendnek erkölcsi elfajzását erkölcsi züllését. Ezt látva, annál kevésbé szükséges részleteznem a felső tízezeret, és az alsó — misera plebs contribuens — néposztály sokkal nagyobb fokú erkölcsi züllését.

Látva, tudva, jólismerve a közerkölcsiség súlyos bajait, meg kell állapítanunk mindennek előtt annyit, hogy miniszterünk szóbanforgó rendeletének már csak kibocsátásával is egy nagyjelentőségű, igen mélyreható, a messze jövőben örökbecsű *erkölcs-kulturtörténeti* cselekményt teljesített, és méltóan írhatjuk fel nagy nevét a magyar kultur történetnek lapjaira. Felírhatjuk annál inkább, hisz épen minket, magyar néptanítókat hív és serkent a legmagasabb, legszentebb cselekvésre, a magyar nemzet tiszta erkölcsi örökének növelő fokozására, alapvető megmunkálására s e munkakör hívségére betöltésére.

E munkakör hívségére betöltésére? — kérdezheti tőlünk néptanítóktól — talán a tájékozatlan elme. Hát nem töltött-e be eddig is a magyar néptanító ság e munkakörét híven? Mi lehet ennek a legszentebb, legmagasabb munkának tartalma?

Hát felheltünk bátran, minden önvádaskodás nélkül és lehető széleskörű tájékozottsággal mindkét kérdésre. Mert; bizony-bizony betöltötte a magyar néptanító ság az erkölcsi nevelés nagy munka körét már eddig is teljes *hűséggel és eleget* sikerrel, ha számba vesszük, elfogiatlan belátással mérlegeljük azokat az óriási küzdelmeket, azokat az elháríthatatlan akadályokat, melyekkel 41 év óta a magyar néptanító mindig, a legtöbbel még ma is szemben találja magát, melyek elhárításáért, vagy csak enyhítéséért küzdenie, munkálkodnia kell mindig, még talán sok-sok időnkig. Igenis küzdenünk kell a teljesen *eleget* sikerért még ma is, hogy küzdhesünk a jövőben a *kiváló kitűnően* megnyugtató sikerért. És e küzdelmeink közepette az a csodálatos, hogy épen az erk. nevelés teljes egész munkakörét nem bocsájtott rendelkezésünkre az 1868. évi 38-ik t.-cz. igen sok végrehajthatlan maradt rendelkezése, de legkivált e t.-cz. 57-ik §-a, mely az erkölcsi nevelést igen röviden a *hitfelekezeti jog- és hatáskörébe*, nekünk állami és községi néptanítóknak a törv. e §-a semmit, de semmit sem rendelkezik. Nos igenis a hitfelekezetek hatáskörébe utalta és egy kis ferde értelmezés ott tarthatja még sokáig ezután az *általános emberi erkölcsöket érintő*, tehát az egyévi szabadság jogkörébe tartozó pusztá *erkölcsi* (megkülömböztetve a vallás-erkölcsi nevezettel) nevelés jog- és hatáskörének érvényesülését is.

Am hadd maradjon az az 57-ik §. a hitfelekezetek jog és hatáskörének biztosítására épségben „*Vallás-erkölcsi nevelés*” czim alatt; maradjon mert mi sokkal inkább kívánjuk tiszteletben tartani az

egyéni vallásos meggyőződést, mintsem hittani, tehát dogmatizáló neveléssel zavarjuk s összeelegyítsük a tiszta erkölcsi nevelést a hitfelekezeti neveléssel mindkettőnek nagy hátrányára.

Epen ezért óvakodni szándékozunk a dogmatizáló nevelési rendszertől. De mert az egyéniség tiszta erkölcsi nevelést érvényre kívánjuk juttatni, egyén és egyén között nem hitfelekezeti szerint kell elkülönbséget tenni; nem jó *katholikus* magyar embert, hanem *katholikus, jó magyar* embert kell nevelnünk: sürgetjük az államhatalmi, törvhozási intézkedést munkakörünk kiszélesítésére abból a czélből, hogy a hitfelekezetek se dogmatizálhassanak erkölcsi nevelésük rendszerében; így a magyar állam területén minden iskola egy őszhangzatos nevelési rendszerrel az erkölcsi nevelésnek összes vonatkozásaiban a magyar nemzeti állam erősítését szolgálhassa zavartalan módon.

S hogy zavartalan módon biztosíthassuk erkölcsi nevelésünk sikerét, ki kell jelentenünk azt, hogy ennek elengedhetlen legfőbb kritériuma: magának a tanítónak tiszta, benső *erkölcsi* mivolta, egyénisége. Az a tiszta benső erkölcsi, egyéniséggel bíró tanító, aki salaktalan idealizmusában hiszen és vall Istent, hazát, aki teljes a felebaráti szeretettel, teljes a gyermekek iránti tartozó gyöngéd nyájason komoly nevelési szigorral.

Egy másik nevezetes feltétele az erkölcsi nevelés biztosításának ama nevelési *eszközöknek ismerete és alkalmazni is tudása*, a melyek a gyermek érzelmi és értelmi képességeit felébresztik, ápolják, erősítik, megerősítik úgy, hogy erkölcsös életet élhessen.

A gyermek érzelmi és értelmi felfogására ható nevelési eszközök között önmagukban véve elég jeleltőséggel bírhatnak az egyházi, iskolai, közigazgatási, állami hatóságoknak a közerkölcsöket őriző és védő intézkedéseink, a templom és ifjúsági egyesületek látogatása; az illembhelyeken és közmulatságokon gyakorolható gondos és éber felügyelet, no meg a szülői értekezletek czélunkkal egyező segítségé, de mindezek csakis külső, s tapasztalataink szerint még mindig problematikusan ható, külső alaki eszközök. Ezeknél több belső, alanyi erkölcsöt biztosító eszközre van feltétlenül szükségünk.

Hangsúlyozom: szükségünk van a gyermek benső, alanyi világában, lelki érzületében keletkeztethető mozzanatoknak, motívumoknak ok és czéltudatos, ápoló fejlesztése, erősítő megrögzítése teljes erkölcsi öntudatra való fölemelhetése érdekében más, még más jelentősebb hatású nevelési eszközökre. Ezek pedig a tanító — már fentebb körül is írt erkölcsi egyéniségének mivolta, tehát jó példaadó nevelői munkáját elősegíti erkölcsi elvek, erkölcsi szabályok, imádságok, Istenes hazafias dolgok, énekek lehetnek — felfogásom és legjobb meggyőződésem szerint a leghatékonyabb nevelési eszközök.

Nos igen! Imádságok, Istenes és hazafias dalok, tiszta erkölcsi elvek, szabályok lehetnek azok a nevelési eszközök, melyek az erkölcs nevelés biztosítását jó reménnyel szolgálhatják. Szolgálhatják biztató jó reménységgel, ha kiváltképpen: a legjobb pedagógiai szakértelem a leggondosabb didaktikopædagogiaiilag megállapított nevelési eljárás, tanítási módszer irányítja e mély szántásra czélozó munkánkat.

Imák, dalok, erkölcsi elvek és szabályok kiválogatása, rámutató megjelölése már egy külön álló munkálatot igényel. Azért ezeknek csak egyes csoportokba osztott megjelölését említem fel ama közbevetett megjegyzésem kíséretében, hogy a „Mi Atyánk!” imádságnak a Károli Gáspár-féle Bibliában olvasható teljes, egész szövegét, továbbá Kölcei „Himnusz”-a, Vörösmarti „Szózata” cz. költemények két első versszakát, Petőfi S. „Honfidal” cz. versét töredékben és végül Berzsenyi D. „Fohászok” cz. imaszerű magyar irodalmi termékeket a magyar állam területén és hatásköré alatt álló valamennyi elemi népiskolában, kizárólag és feltétlenül magyar nyelvű szövegekben, már a mindennapi iskolába járó tanköteles gyermekek szóról-szóra beemlézve tudják felmondani és erre államhatalmi intézkedés, egyszerű miniszteri rendelet kötelezzen tankötelet, tanítót, isk. fenntartókat fegyelmi eljárás terhe alatt.

Az erkölcsi elveket és szabályokat pedig hadd tanulja, ismerje meg akárki is úgy és azon a nyelven, melyen leginkább óhajtja tudni.

Hát az imák, dalok erk. elvek és szabályoknak — mint nevelési eszközöknek, az erk. nevelés biztosítása érdekében — tanítása külön tantárgyként kezelendő-e? kérdezheti akárki is. Sietek megadni e jogos kérdésre határozott feleletet a lehető legrövidebb szóval: nem! Nem, a világért sem szükséges külön tantárgyként kezelni, bármenyire óhajtjuk biztosítani az erk. nevelés kérdésének megoldását. Megoldhatjuk, a lehető legjobb módon. Megoldhatjuk ez irányú feladatunkat az iskolai olvasókönyvek révén, az *olvasásnak*, mint előírt tantárgynak oktatva-nevelő és nevelve oktató módszeres kezelése közepette.

Tehát jöjjenek az erk. nevelés biztosításának jól felfogott érdekeért az iskolai összes olvasókönyvek első sorban és jöjjenek ezek mellett még a tankönyvek közül a Magyarok Történetét és a Magyar állam állampolgári jogok és kötelességeket tárgyaló tankönyvek is. Jöjjen e háromféle tankönyv ama nyomatékos kijelentésünk kíséretében, hogy a szorosabb értelemben hitfelekezeti és vallási felfogások, hitnézetek, dogmáktól és ezekkel kapcsolatos kérdések sértő avagy bírálati tárgyalásaitól teljesen

a legfőbb gonddal tartózkodjanak; jöjjen így megírott olvasókönyv ne csak az elemi, hanem a felső nép, polgári és szakipari iskolákba is.

Jöjjenek olyan olvasókönyvek, a melyek az illető iskola céljának, fokozatának tekintetbe vételével, az erkölcsi nevelés czéltudatos biztosítására vannak megírva. Jöjjenek oly olvasó könyvek, amelyek az erkölcsi elveket, szabályokat rövidke példázatokban, elbeszélő olvasmányokban, mint szemléleti példákban s ezekből levonható tanulságokban, pár szóval kifejezhető szabályokkal szolgáljanak a tiszta erkölcsi nevelés céljaira. Jöjjenek csak a *valósággal megírt* olvasókönyvek, a melyek „irodalmi értékkel” bíró névre érdemesek lehetnek megírt tartalmukkal és világért sem jól rosszul, akárhogyan *összeszerkesztve*. Könnyen, igen könnyen és mielőbb jöhetnek az elébb körülírt szerkezetű olvasókönyvek, mert van a magyar tanítói karnak annyi és akkora paed. szaktudása, képessége, hogy a lehető legmagasabb nevelés oktatásbani követelményeket is kielégíthetnek a *megírandó* tankönyveikben.

És legyenek azokban a megírandó olvasókönyvekben a paed. gond, tudás és körültekintés válogatta imádságok, — Mi Atyánk! — az elemi iskola III ik osztálya kötetébe, vallás-erkölcsi, és hazafias dalok, énekek minden egyes osztály számára írt külön-külön kötetében a fokozatosság elvének megfelelően, gyűrűzetesen beosztva. Példákra mutatnom az imádságok válogathatásáért, gondolom fölösleges, hisz a Pósa Lajos irta imádságokból, már több, országsszerre eléggé ismeretes. *Megírt* elemi népiskolai olvasókönyvvel is gazdagítva van tankönyv irodalmunk. Lásd a Kozma L.-Ember-féle olvasókönyveket!

Befejezésül szükségesnek látom még az erkölcs nevelés biztosításának jól felfogott érdekében a következőket is hangoztatni.

Vezesse a néptanítót összes néptanítói munkássága közepette a legönfeláldozóbb felebaráti szeretet. Vezessen minket kiváltképpen az iskolás gyermek iránt tartozó szelid, nyájassággal párosult komoly nevelői szeretet.

Ez irányozza nevelői munkánkat, *inkább az egyén* nevelésére, mint a nagy tömeg nevelésére. Sajnos, még mindig nagy tömegű tanuló nevelését kell irányítanunk, vezetnünk és ez kockáztatja leginkább erkölcsi nevelésünk sikerét. Am azért a siker kétes reménye ne csüggedjen bennünket. A kultura emberének csüggednie soha sem szabad; mert a kultura emberi szeretetet termel! A szeretet pedig hozánk köti és vezeti embertársainkat, az erkölcsi nevelésben részesült egyéneket. Ismétlem végtére is: vezesse a hagyományos magyar hazaszeretetek tiszta, fényes csillaga magyar hazánk néptanítóit önfeláldozó szeretetünkkel az erkölcsi nevelés magyar, nemzeti irányának bővítésére, nehogy az ezeréves Magyarország tiszta erkölcsé ledőljön valaha az erkölcsstelesség piszkos posványába!

Kriza Sándor,

HIREK.

Székelyudvarhely, decz. 19.

Tanítók gyűlése.

— Az Udvarhelymegyei Ált. Tanító-egylet közgyűlése. —

Székelyudvarhely, decz. 18.

Az Udvarhelymegyei általános Tanító egylet Szász Ferencz elnökletével tegnap, szombaton rendkívüli közgyűlést tartott.

A gyűlés legfőbb tárgyát az országos szövetségbe való belépés képezte. Az elnöki megnyitóban Szász Ferencz egyesületi elnök különösen czélt az fontos ügy megtestesítésére s melegen ajánlotta a rendkívüli közgyűlés figyelmébe. Szétszórt erővel nem tudunk eredményeket, sikereket vívni ki... A szolgálati pragmatika megtestesítésre vár. Az 1907. évi XXVII. t.-czben meghatározott tanítófizetéssel különítve lett a magyar tanító ság. Követelnünk kell az egyöntetűséget. A tanügy terén a tanítási módszer hiányos. Gyakorlati iránya az iskolának nincs. Egyöntetű munkásságot decentralizált erővel nem vagyunk képesek elérni. Üdvözölte a kir. tanfelügyelőt az Udvarhelymegyei Tanítók gyűlésén történt első megjelenése és kinevezése alkalmával. A gyűlést megnyitja.

Rhédei János kir. tanfelügyelő a már megszkott lelkes, mély szavakban szólott az összegyűlt tanítókhoz. A tanügy terén tapasztalt hiányokról emlékezik meg. A nehézségek óriások és leküzdésre várnak. Kölcsönös bizalom ad eszközt és alkalmat a karöltő munkában. Kéri a bizalmat az ő katonáitól, ő maga mindig a jóindulat útján fog előlépni. Lelkes szavai mély hatást keltettek, melyre Hetszer Kálmán tolmácsolta a tanítók érzelmeit. Elnök indítványára gróf Apponyi Albert vall. és közokt. minisztert és Tóth János államtitkárt az egyesület tiszteletbeli tagoknak választotta és táviratilag üdvözölte.

Szász Ferencz a „Magyar Tanítók országos

szövetségét" a néhai üdvösön munkálkodott 100-as tanítói bizottság helyett mint új alakulást ismertette s az ebbe leendő belépést ajánlotta. Határozati javaslat alapján egyhangulag az egyesület belépését határozta el. Képviselőül a központi és járásköri elnökök bizattak meg, az előadó javaslatára szerint 50 kor. utazási költség biztosításával.

A jász-nagykun-szolnokmegyei tanítóegyesület a nyugdíj-revizitót sürgető átiratához hozzájárulnak. Több hasonló egyesület és hivatalos átiratok előterjesztése és tudomásul vétele után Kis Jakab titkár az egyesületi közlöny megindítását czélzólag tette meg javaslatát. A javaslat széleskörű vita után, melyhez Rhédei kir. tanfelügyelő meggyőző érvekkel szólott, egyhangulag elfogadtatott. Az egyesület folyóiratának címe „Udvarhelyi Népevelő“ lesz. Előfizetési díja tanítóknak 1 kor. iskoláknak 5 kor. Szerkesztésével megbizattak: Gyerkes Mihály felelős szerkesztő és Gál Imre.

Az erkölcsi nevelés biztosítása czímmel *Botos Imre* és *Gyerkes Mihály* előadását helyesléssel fogadták.

A határozati javaslatok után a névsor olvasást rendelte el az elnök, melynek megejtése után Szász Ferencnek a földrajzi vezérkönyv megírásáért 120 kor. segélyt szavazott meg a közgyűlés. A tanszer-muzeum könyvtárosaúl *Paál Sándor* választatott meg. Délben közeled volt. G.

Szegény gyermekek karácsonyfája. A Jótékony Nőegylet szép meglepetésben részesíti a szegény gyermekeket karácsony első napján. E napon délután 4 órakor a vármegyeház kistermében felállított díszes karácsonyfára apró égő gyertyácskáinak fénye mellett osztja ki a szegény iskolás gyermekek részére gyűjtött és készített ruhákat. A szép ünnepélyre az elnökség ez uton hívja meg a közönséget.

Karácsonyi fillérestély. A Polgári önképző-és segélyező egyesület december 26-án, karácsony másodnapján a „Budapest“-szálloda színháztermében rendezi fillérestélyeinek karácsonyát. Az estély műsora a következő: 1. Nyitány a helybeli zenekar által. 2. Monolog, előadja *Gyarmathy Ildikó*. 3. Zene. 4. Népdal egyveleg énekl *Bálint József*. 5. Szavaltat előadja *Olasz Péter*. 6. Zene. 7. Énekel ifj. *Szemerjai Károlyné*. 8. „Az a csuf férfinép“ vig magánjelenet, előadja *Lázár Gabi*. Műsor után táncmulatság. Rendezők: *Tamás Ilonka*, *Tamás Annuska*, *Fischer Ferencz* r. b. elnök. Ifj. *Szemerjai Károly* r. b. alelnök. Belépti díj: személyenként 1 kor. Páholy 4 kor. Karzati ülőhely 60 fillér. Karzati álló 40 fill. A karzatra váltott jegyek a földszintre nem érvényesek a táncmulatságra. — 500 drb. nyereségtárgy kisorsolása; főnyeresemény egy gazdagon feldíszített karácsonyfára. Confetti-világposta. — Kezdeté pont fél 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak, hirlapilag nyugtáztatnak.

Nőegyleti fillérestély. A Jótékony Nőegylet szerdai fillérestélyét *Biró Istvánné* és *Szabó Andrásné* rendezték sikerülten. A szép műsort *Szabó Bazsóka* vezette be, ki eredeti kedves énekével méltán érdemelte ki a termet megtöltött közönség zajos elismerését. Utánna *Filöp Erzsike* adott elő egy monologot. A debut fényesen sikerült; izléses és rokonszenves játéka teljesen érvényesült. Majd *Bálint József* joggal hallgatott énekelt, ki nagy terjedelmű tiszta hangjával tetszett. *Jakab Mór* főreálisk. tanuló *Adi Endre* egyik szecsessziós költeményét igen ügyesen szavalt. Ezután a főreáliskola ifjúságából alakult karének énekelt *Dobó Zoltán* szakszerű vezetése mellett. Végül közkívánatra *Dr. Kovács László* énekelt és adott elő tréfákat, derűsre hangolva a közönséget. A tartalmas programot kedélyes táncmulatság követte.

Szent Antal estély. Fényesen sikerült Szent Antal estélyt rendeztek a főgimnázium nagytermében folyó hó 12-én. *Füstös Gyula* ügyesen énekelt egy *Mária* dalt, majd *Nagy Bertuska* rendkívül gondos betanulással, ritka előadással szavalt *Schiller* „A kezesség“ című nagyhatású költeményét, *Palló Imre* kiváló iskolázottsággal énekelt *Dobó Zoltánné* zongorakísérete mellett; zúgó tapsviharral fejezte ki tetszését a közönség, mire ráadásul még két dalt énekelt. *Szabó János* vallástánár eszmékben gazdag igazi keresztényi ihlettől áthatott beszédében fejtegette mi az igazi keresztényi szeretet és jótékonyosság, majd *Dobó Zoltánné* virtuoz játékaival elragadta a közönséget; *Chopin*, *Rubinstein* és *Mendelsóhn* egy-egy művét adta elő annyi bravur. és kiváló technikával, hogy a közönség valóságos extazissal tapsolt az igazi művészi játéknak. Özv. *Ugron Istvánné*,

Dr. Vass Lajosné és *Voith Mária* rendezők sok fáradozását ez est igazi sikere jutalmazta. A legközelebbi estély december 27-én, karácsony 3-ik ünnepén lesz. A műsort jövő számunkban közöljük.

Diák-bál. Mint említettük, a reform. kollegium ifjúsága régi, jóhírű diák-bálját az elkövetkező farsangon is, február 5-ikén, megtartja. A 41 tag választmány tanár-elnöke *Dr. Kósa János*, ifjúsági elnöke *Boér Árpád*, alelnökei *Kolumbán Sándor* és *Sebesy Endre*. Az estély bizonyára a farsang legsikerültebb mulatságai közé fog tartozni.

A karácsonyfalvi unitárius Nőegylet f. hó 11-én, este a községház nagytermét zsufolásig megtöltött közönség jelenlétében tartotta felolvasó estélyét. Az ügyesen összeállított program szereplői csak dicséretet hoztak az egyháznak és magoknak: *Deák Róza* Tarkányi Béla „Coriolán“ cz. versét szavaltta el nagy hatással s éppen ily sikerült szavallatokkal gyönyörködtettek a *Kelemen L* tanító által betanított iskolások is (*Bálint Károlyné*, *Mátéfi Juliska*, *Jósziv Lina*, *Bálint Eszter*, *Bálint Róza*, *Kelemen Juliska* és *Sánta Ida*). Ez alkalommal *Ürmösi Sándor* festőművész olvasott fel egy legendát, mely helyi vonatkozásával lekötötte a figyelmet. Ki kell emelni még a műsorból az iskolai énekkar számait, melyek *Benczédi Mózes* tanító, unitárius énekevezér vezetése mellett adattak elő, köztetszést aratva. — (ss)

A siménfalvi „Ifjúsági Egylet“ saját „Otthon“-ában folyó hó 27-ikén (ünnep harmadnapján) kosaras táncvizsgálommal egybekötött jótékony-célú színi előadást rendez, mely alkalommal *A kintornás család* népszínművet adják elő. Belépti díj: I-ső hely személyenként 1 kor. 20 fill., II-ik hely 1 kor., III-ik hely 80 fill., állóhely 60 fill. Felülfizetések köszönettel fogad s hirlapilag nyugtáz az ifjúság. — A mulatságon a székek kereszturi zenekar fog játszani.

Pálínka-főzőknek. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök rendeletet adott ki a szeszadóról szóló 1889: XX. t.-cz. végrehajtása iránt kiadott utasítás 8. szakaszának módosítása tárgyában, mely így szól: Azoknak a vállalkozóknak, a kik saját bortermelésükből nyert olyan szőlőtörkölyt fordítanak szesztermelésre, melynek alkohol tartalma lőre (törkölybor, csiger) készítése céljából vízzel történt kilugozás folytán már igen csekély, bélyegmentes kérvényük folytán a pénzügyigazgatóság a törvény 38. szakaszának b) pontjában két fokkal megszabott alkohol nyeredéket egy fokra, vagy az 1 és 2 fok között megállapítható más méretre szállíthatja le, ha a folyamodók a kérvénnyel az illetékes hatóság által igazolással ellátott bejelentését benyújtják. Az 1899. évi XX. törvény czikk végrehajtása iránt kiadott utasítás 8. szakasza alapján eddig adott kedvezmények hatályukat veszítik.

Református templom fűtés. A református templom fűtésre 30 koronát adományozott a ny. kir. adó-felügyelő. Ezzel együtt 350 kor. gyűlt be a jelzett célra. Fogadja a nemesszivü adakozó a ref. egyház hála köszönetét. *Keblé tanács.*

Nyilvános elszámolás és köszönet. A következő sorok közlésére kértünk föl: A főreáliskola ifjúsága által f. hó 4-én rendezett, tánczsal egybekötött műkedvelői előadás ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben igen szépen sikerült. Szép közönség nézte végig az ifjúság igyekezetes előadását s még többen élvezték a reá következő tánczot. Anynyian voltak a tánczoló, hogy két hatalmas colon járta a négyeseket. A szives pártolást e helyen is hálásan köszöni az igazgatóság, nemkülömben azoknak is köszönetet mond, akik felülfizetésekkel gyarapították az elérendő célra szánt jövedelmet. Az estély nyers bevétele 620 79 K volt, ezzel szemben a kiadás 464 26 K, tiszta eredmény 156 53 K, mely összegben befoglaltatnak a felülfizetések is. Az igen jelentékenynek látszó kiadást nagy mértékben emelték a díszletek és kosztümök költségei, melyek elől azonban kitérni nem lehetett. Felülfizettek: *Dr. Balkay B.*, *Sára M.*, *Dr. Vántsik F.*, *Haberstumpf K.* 10—10 K, *Rösler K.* 8 K, *Lootz G. F.* 6 K, *Barabás A.* árvaszéki eln. 5 20 K, *Zerbes P.*, *N. N.*, *Vajda L.* 5—5 K, *Molnár K.*, *N. N.*, *Zöld J.* 4—4 K, *Gábor Márton* 3 K, *Kovács P.*, *Soha A.*, *Fás Gy.*, *Gottárd J.* és *Heitz V.* 2—2 K. *Szabó Endre* 1 K.

Vilagos és sötét dohány. A kistráfikusok országsszerte azzal a panaszszal fordultak a pénzügyminiszterhez, hogy a nagytőzsdések a saját kicsiben való előadásuk számára kiválasztják a világos dohánnyt és világos szivarokat, nekik pedig a kevésbé kedvelt sötét árut szolgáltatják ki. A pénzügyminiszter a panaszt indokoltnak és alaposnak találta és ezért rendeletet bocsátott ki, amely meg fogja akadályozni ezt a visszaélést. Elrendelte ugyanis a miniszter, hogy a dohány- és szivarneműek jelzése ezentul ne a burkolaton kívül legyen, hogy a nagytőzsdés se tudja, világos vagy sötét dohánnyt vagy szivarat tartalmaz-e a csomag vagy doboz.

Halálozás. Özv. *Dombrádi Dombrády Gyuláné* született *Lengyel Anna* életének 68-ik, özvegy-sége 18-ik évében, rövid szenvedés után folyó hó

11-én elhunyt Kolozsvárt. A megboldogultat 14-én délután Székelyudvarhelyen temették el a katolikusok sírkertjébe. Nyugodjék békecségekben! Halálát gyászolják: *Papp Ödönné* szül. *Lengyel Mária*, mint testvére, *Papp Ödön*, mint sógora, *Özv. Mentovich Gyuláné* szül. *Papp Berta*, *Simó Mátyásné* szül. *Papp Anna* és gyermekei, *Zipfelmayer Mátyásné* szül. *Bárány Margit* és gyermekei, *Bárány Bogdi*, *Özv. Papp Jánosné* szül. *Faschó Moys Margit*, *Simó Mátyás*, *Zipfelmayer Mátyás*, mint hugai, illetve öccsei.

Szabad Lyceum. A Szabad Lyceumi előadások rendező bizottsága az előadások sorozatát ma, vasárnap kezdi meg. Az 1909—10 év időszakban is 12 előadás lesz: a magyar irodalom, magyar történelem, földrajz, társadalom gazdaság, természet-tudományok, szociális élet, adózás és közigazgatás köréből. Az előadások a „Polgári Önképzőkör“ nagytermében mindig vasárnap délután 2 órakor kezdődnek. Előadást tartanak: 1. *Szabó Dzsó* áll. főreáliskolai tanár, december hó 19-én. 2. *Szarvas Arnold* áll. főreálisk. tanár, január hó 2-án. 3. *Dr. hegymegi Kiss Pál* főispáni titkár, január hó 9-én. 4. *Petrányi Miklós* áll. szakiskolai tanár, január hó 16-án. 5. *Dr. Pál Ernő* ügyvéd, január hó 23-án. 6. *Dékán Samu* ref. kollegiumi tanár január hó 30-án. 7. *Tamás Albert* r. kath. főgimnáziumi igazgató, február hó 6-án. *Kovács János* r. kath. főgimnáziumi tanár, február hó 13-án. *Németh Albert* m. kir. pénzügyi titkár, február hó 20-án. *Imreh Domokos* közkórházi igazgatófőorvos, február hó 27-én. 11. *Hartmann János* áll. főreáliskolai tanár, márczius hó 6-án. 12. *Kovács Dániel* ref. kollegiumi tanár, márczius hó 13-án. A felnőtt ipros ifjúságnak szavallatokkal való szereplését örömmel fogadja a bizottság ha az elnöknel jólöre jelentkezik. A közreműködők értékes könyvtulajdonban részesülnek.

B. u. é. k. megváltás. Szentersébeti id. *Szakács Károly* nyug. kir. adófelügyelő urtól újévi üdvözlőtek megváltása czimén a reform. temetőben lakó szegények részére 2 kort vettünk. Rendeltetési helyére juttattuk.

A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak egy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. Különösen szemelött tartandók a következők: 1. Pénzt, ékszert, más tárgyakat egybe csomagolni nem szabad. 2. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyu tárgyaknál pedig erős csomagoló papir használandó. Vászon vagy papirburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan át kell kötni, a zsinag keresztelési pontjain pedig pecsétviasszal kell lezárni. A pecsételésnél vésett pecsétnyomó használandó. 3. A címzésre kiváló gond fordítandó. 4. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, ugy a cím fatáblácskára, bördarabra vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell erősíteni. Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címirat összes adatait feltüntető papírlap legyen magában a csomagban is elhelyezve. 5. A csomagok tartalmát ugy a címiraton, mint a szállítólevélen szabatosan és részletesen kell jelezni.

Élet a jégen. A száraz napfényes idő ugyan csak kedvez a korcsolyázóknak, kik napról-napra tömegesen keresik fel a kifogástalan szép jégpályát. Az elnökség mint megirtuk, az esti korcsolyázást ez évben is rendszeresítette, s így kedden, csütörtökön és vasárnap délután 5 órától a villanyfényben uszó pálya díjtalanul áll a tagok rendelkezésére. A választmány kívánatosnak véli, hogy ez esti korcsolyázásokon az intézeti ifjúságok 5-ik oszt. alóli része ne vegyen részt. Beiratkozni a pavillonba kitett könyvbe mindig lehet.

Bástya felverés Székelyderzsben. A székeklyderzsi unitárius egyház templomát és tornyát mintegy 6 méter magas, kemény bástyaszerű kőkerítés veszi körül, melynek belső oldalához gabona és egyéb értékes tárgyak elhelyezhetése menedékes színhelyiség van kapcsolva. Hogy e magas fal keményebb legyen 30—40 méter távolságra öt kisdud toronyalakú bástya van ösödötől óta építve, melynek alsó és emeleti részét az egyházközség tagjai szalonna tartó helyiségül szokták használni. Egyházi törvény szerint szombat és szerdán d. e. templomozás végeztével egy közösen megbízott kulcsos felügyelete alatt mindenki vihet sajátjából tetszés szerint. Van ugyan kastélypásztor is, aki csakis templomozás ideje alatt tartja nyitja a bejáró ajtókat. Szalonnára volt éhes erősen három 16—17 éves körüli fickó, névszerint *Ballok Dénes* jómódu gazda gyermeke, *Dénes István*

Gyuri és egy peteki születésű Szabó József ittenlakó cseléd, a kik közös elhatározás folytán éjnek idején e magas kerítésen át bejutottak a várkastély belsejébe. — Egyik szalonnás kamra ajtójáról a zárt lefeszítve abba bementek s tetszésük szerint válogathattak a jobbnál jobb — egymásmellé akasztott szalonnák közül. E hir hallatára a kányádi csendőrség megjelenvén, helyszíni szemlét tartott. Jött, ment, kutatott, puhatólt. Teljes két heti fáradozás sem vezetett eredményre, miglen most két nappal ezelőtt három éjszakai figyelés után dicséretet érdemlő Lebovics Géza őrsvezetőnek ügyes csöfoggással Várad Ádám csendőr segítségével sikerült a bűnösöket kézre keríteni. Ezen érdemes, nagyrabecsült derék két csendőr az egyház és község elöljárósága előtt tettesekkel megisméltette a magas kerítésen való bejutást. Mindhárom bűnöst az ügyesség fogházába kísérték.

Egyről-másról.

— Gyermek bálózása. —

Egy anyától vettük az alábbi sorokat, melyért a felelőséget ő rá is hárítjuk, mivel a dolgokat igen tragikusan fogja fel. Közreadjuk, mert eredetiségét látunk benne megnyilatkozni.

Amely háznál előadó lány van, ott rendszeren vígan vannak a gyermekek is. Különösen, mikor nincs otthon a macska, tánczólnak az egerek. Suhogó selyembe öltözködik a mamamacska, frissen vasalt frakkot ölt a vén kándur, könnyű mous-selinefelhőbe burkolózik az édes kis cicza és beleülnek a fogatba, vagy fiakkerba, mely őket az ígért földjére: a mulatásba viszi. Persze, mindig sietni kell. Szerteszéjjel, nyitva marad hát otthon az öltöző-szoba minden szekrénye, fiókja. Ott hever az ágyon egy tulságosan rövid, vagy hosszú alsószoknya, az asztal alatt a fölösleges virág. Nyitva a rizs poros doboz.

A szobalánynak sürgősebb dolga akad. Ott a szomszéd uraság inasa. azzal tereféréll, czivakodnak, megbékülnek.

Szabad hát a vásár Emikének s tizenhárom éves felsőbb leánynak, aki lenézi két évvel idősebb néjét, mert ő tizenegy éves létére is gimnazista már, s a kilencz éves Ferkónak, aki még nem határozta el: generális lesz-e, vagy főispán? Erzi a mama csipkés fésűlököpenyéből kimonát rögtönöz, és — bár stilszerűtlen — királyi palásttá a himzett aszta'terítőt lépteti elő, míg fölbrodrott haja fölé a kompótos tál aranyozott ezüst tartóját illeszti koronául. Marcsa beéri bálózó nénye csipkés alsószoknyájával. S folyik a kaczagás, incselkedés, épülnek a légvárak... Majd ha nagy lány leszek! Majd ha én is bálba megyek! — Míg le nem rombolja azokat az öreg szakácsné hangja:

— Kisasszonyok, gyerekek! Mit csinálnak? Mogmondom a mamának, Menjenek már aludni. Majd mulathatnak holnap a tánczórán.

Tánczórán! Mennyi édes, ártatlan mulatság forrása. Mennyi bájos, idilli regény első fejezete, ahol a dragon de vertin, a „közkerkölcs“ szent nevében nem tiltja meg, hogy a kis diákok a sülőd-lánykákkal együtt gyakorolják a „positiok“-at, a bókolást, stb. Igen, ott a helyetek édes, bűvös-bájos emberbimbók. A magatok korabeli gyermektársaságban. Itt is folynak küzdelmek, ébrednek vágyak, semmisülnek meg fényes remények, de a ti saját viágotok, a nektek magatoknak való világ ez.

Annál kárhoztatandóbb a most divó eljárás, mikor a jótékony cégére alatt rendezett élőképkebe, fölvonulásokba stb a nagyok társaságába belevonják a gyermekeket is. Főként a serdülő leánykáknak méreg ez. A szegény néposztály gyermekei számára napközi otthonokat állít a közjótékonyok, hogy megóvják őket az elhagyatottság, a rossz társaság káros hatásától. Hát a gazdag vagy jobb módú gyermekeknek nincs védelmezőjük?

Ha megindul egy-egy ilyen mulatság tervezése, angyalokra, törpékre, gyermekalakokra szükség lévén, a genialis tervező felszólít néhány anyát, kecsgetető színekkel festve előtte milyen „édes“, „czukros“ lesz Bébé, Toto vagy Lili ebben vagy abban az öltözetben. S fölébred az anyai szeretet álarcza alatt — a hiúság.

S megindul a futótüz. Egy bolond százat csinál. Egymást biztatják és licizálják tul, mert ők jó anyák! Divatlapokat, kosztümalbumokat hajszolnak, tanácskoznak, vásárolnak, futkosnak varróókhöz. S a leánykák? Hogyne kapnának rajta! Hiszen a mulatságot követő napon bizonyosan, de valószínűleg az nap sem kell iskolába menni. Tükör előtt próbálgatással töltik el a gyermekek az időt s a hízékedés és hiúság maszlagával telik meg a lelkük.

Hogyan akarjátok kötelességtudó és teljesítő becsületes asszonyokká nevelni leányaitokat, mikor magatok vezetitek őket a kötelességmulasztás lejtős útjára? Ma magatok ösztönzitek őket az idő előtti mulatozásra, a fényűzésre, az éjjelezésre s holnap mossátok kezeiteket, ha majd 16—18 éves leányotok követelő, dinom-dánom hajhászó, léha teremtséssé válik s másrészt alapjában blazirt, mert mikor kezdenie kellett volna a mulatozást, akkor ő már mindenütt „ott volt.“

S az így nevelt leány a pénz értékét sem ismeri. Hiszen selyembe, bársonyba burkolja saját édesanyja. A férfi pedig dolgozik, olvasatlanul adja a pénzt, csakhogy házanépe mulathasson. S vérebe megy át, meggyőződésévé válik: ennek így kell lenni, ez a férfi kutya kötelessége.

Nagy felelőség terhel benneteket, oh anyák! A jövő generáció van a ti kezetekben. Vessetek előbb számot lelkiismeretetekkel: testi-lelki javára válik-e leányotoknak ez az élő-kép, bazar vagy mi. S míg lelke vályanyira fogékony minden

külső benyomás iránt, ne töltsétek azt meg a világi hiúságok dudájával.

Bizony mondom nektek, az legjobb anyja aki azt mondta: — Tizenhatéves koráig nem viszem felnőttek közé a leányomat. Addig a gyekszobában a helye Addig mulatok magam.

KÖNYVESHAZ.

Tanítónőképzeünk és a nő-proletáriátus.

Ezen czim alatt, Chalupka Rezső segédtanfelügyelő tollából egy igen tanulságos, érdekes füzetke jelent meg, melyet aktuális voltánál fogva, nem hagyhatunk említés nélkül.

Tanulmánya első részében a nemzetek szociologiai fejlődése alapján természetesnek tartja azt, hogy a nő is saját képességével részt vegyen abban a munkában, mellyel ki ki úgy a saját egyéni boldogulását, mint a társadalom javát előmozdíthatja. Jól mondja tehát, hogy a modern társadalmi alakulat terén minden ember annyit ér, amennyit a munkája ér s hogy ennél fogva, hogy ki ki munkája után érvényesülhessen, minden tehetségnek teret kell adni képességeinek kifejtésére.

Ezen igazságból kifolyólag bár örömmel is látja a nőket a tanítói pályán, de mert a termelés: a tanítónők száma nem áll arányban a szükséglettel, a mennyiben évenként közel 2000 (kétezer) tanítónő nyer diplomát, oly természetellenes állapot keletkezett, mely ha továbbra is így tart, aligha kerülheti ki a porosz államszocializmus végzetes visszasságait. Államgazdasági szempontból mérlegelve a dolgot pedig egyáltalában nem természetes állapot.

Epen azért igen czélirányosnak tartaná, ha a tulságos produkció csökkentése, másfelől pedig a tanítónőképze színvonalának emelése czéljából is: a tanítónőképze I. évfolyamába való fölvétel a középiskola (gimnázium vagy reál) VI. osztályát szabályszerűen végzett igazolvánnyal történhessék. Továbbá, hogy a tanítónőképzei magántanulás és vizsgázás joga szintén eltörültsessék.

Fontosnak tartaná továbbá azt is, ha országos törvénnyel szabályoztatnék valamennyi népiskola tanító és tanítónőinek számaránya is, mely szintén tulproduktionak nagy akadályja lehetne.

Ezen, ismétlem, felette tanulságos és érdekes kis könyvről igen szépen emlékezett meg számos napilap is, köztük a „Magyarország“ is, mely azt írja: „Chalupka Rezső Udvarhelyvármegye segédtanfelügyelője tollából egy 20 oldalas érdekes füzet jelent meg Székelyudvarhelyen, mely a tanítónőképze reformját világos, átlátszó és mégis érdekes alakban tárgyalja és megérdemli, hogy szélesebb körben is figyelmet keltsen. Chalupka Rezső már régebben szorgalmazta a nemzeti népoktatás ügyet és az „Agresszív magyar kulturpolitika“ czimű tanulmányával, mely 1906-ban jelent meg, általános feltűnést keltett. Mostani füzetében is alapos tudással tárgyalja az elemi népiskolai tanítóképzeítés reformjának a kérdését.“ Már e szavak is elegendő arra, hogy Chalupka Rezsőnek jel-jelzett tanulmányát a tanügy iránt érdeklődő közönség szives figyelmébe ajánljuk.

Spaller József.

KÖZGAZDASÁG.

Az erdélyi magyarság segítése. Bedő Albert nyugalmazott államtitkár elnöklésével vasárnap délelőtt tartotta a László-féle gimnázium dísztermében ez idén közgyűlését a Székely egyesület. A több mint harmincz év óta fontos kulturális missziót teljesítő egyesület a lefolyt évben is jelentős munkát végzett úgy Budapesten, mint Székelyföldön. A Budapesten munkát kereső székelyeket pénzsegítésben részesítette és a különböző ipari vállalatoknál alkalmazást is szerzett nekik. A Székelyföld három vármegyéjében, Csikmegyében, Udvarhelyben és Háromszékben husz férfi és nőcselédnek adott 40—40 korona jutalmat és elismerő oklevelet, az összes székelyföldi közép és polgáriskolák tanulói között pedig 500 korona jutalomdíjat osztott ki. Az egyesület nemzeti alapot akar létesíteni az erdélyi magyarság gazdasági fölsegítésére. A közgyűlés örömmel vette tudomásul a titkári jelentést s a jövő évre 5000 koronát irányzott elő kulturális és ipari czélokra.

Kiadja: Becsek D Fia könyvnyomdája.

Eladó házak és telkek.

Vár-utca 16. sz. ház, a mellette levő kert (ház-hely) — továbbá Bethlen-utca 69. sz. ház, a mellette levő üres telek (ház-hely), ez utóbbi fele-fele részben, külön-külön is eladók. Értekezhetni DAROCZJ MJKÖSNÁL.

Legolcsóbb
butor bevásárlási forrás!
Székely és Réti butorgyára
Marosvásárhely, Főter 47. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy butorüzletünket, mely Erdély legszébb látványosságá, egy nagyobb szabású asztalos műhellyel bővítettük ki és elvállalunk **háló, ebédlő, szalon, uriszoba, szálloda és fürdő** berendezések készítését a legjutányosabb árak mellett Oriási választék: **vas-, és rézbutorokban, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítőkben. Gyermek- kocsik és gyermekszékekben.**

Saját kárpitós műhelyünkben elvállaljuk a legfinomabb kárpitós munkák elkészítését és különösen angol bőrmunkáinkra hívjuk fel a n. é. közönség figyelmét.

Angol bőrgarnitúrák 300 kor. kezdve. Elvállalunk menyasszonyi kepengék szállítását és készséggel mantajuk be gazdag mintagyűjteményünket. — Meghívásra minden vételkötelezettség nélkül személyesen oda utazunk a rendelmény felvétele végett. — Kérjük a n. é. közönség szives támogatását és vagyunk kiváló tisztelettel

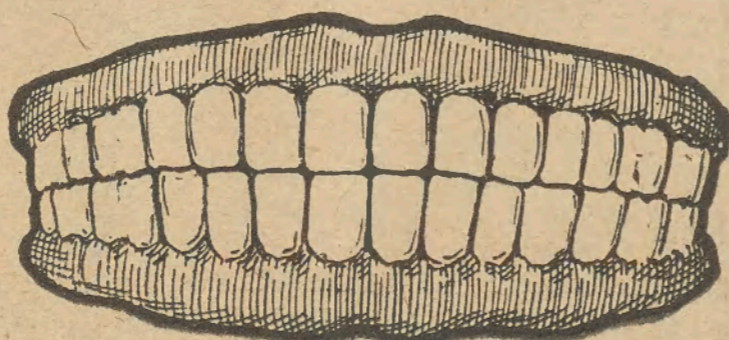
Székely és Réti,
butorgyárosok.
19—30

HA még nem járhatja okvetlen fizesse elő január elsejével az elismert legj. magyar napilapot

„AZ UJSÁG”-ot

Megrendelő cím: „AZ UJSÁG” Budapest Egyes példányok minden ujságelárusítónál kaphatók.

Reményi Frigyes

fogászati műterme
Székelyudvarhely, Kossuth-u. 56.

(Pannajoth-féle ház).

Fogad: délelőtt 8—12 óráig és délután 3—5 óráig.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olesó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR czégnél.

1397 - 1909. ki

Korcsmaház bérbeadási hirdetmény.

Petek község korcsmaházát, melyhez korlátlan italmérési engedély tartozik, **folyo hó 23-án d. u. 1 órakor** alulirott községi bíró házában tartandó nyilvános szóbeli árverésen 1910. január 1-től kezdődő 3 egymásutáni évre bérbeadja az előjáróság.

Árverési feltételek alulirotnál, vagy Kányádon a körjegyzőnél megtekinthetők.

Petek, 1909. december 10.

Nagy János, kbiró.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozni van szerencsénk, hogy igen jó minőségű **préselt szénát** tartunk állandóan raktáron. Épp úgy **zab, tengeri** és mindenféle terményeket jutányos árak mellett árulunk, valamint napi árak mellett vásárolunk.

Felhívjuk b. figyelmüket különböző áru és minőségű, igen tisztán kezelt **hordó és palack borainkra**, amelyek tisztaságáért feltétlen szavatosságot vállalunk.

Répvágó-, szecsavágó-, Kalmár rosta, Triór és egyéb gazdasági gépekben állandó nagy raktárt tartunk, amelyeket árjegyzéki ár szerint árulunk, előnyös feltételek mellett.

Ugyszintén a tél folyamán igen jó minőségű **kösznet** tartunk raktáron, amely egy métermázsán felül bármely napon jutányos ár mellett kapható.

Kérjük szives pártfogásukat, melyre érdemes lenni legfőbb törekvésünk leend.

Teljes tisztelettel

Székely gazdák szövetkezete.

Sz. 832—1909. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnak 1909. évi V. 642/1. számú végzése következtében Dr. Pál Ernő ügyvéd által képviselt Székelyudvarhely rendezett tanácsu város javára 340 K. 34 fill. s jár. erejéig 1909. évi szeptember hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 750 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: bor hordókkal nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. jbiróság 1909. évi V. 642/2. sz. végzése folytán 340 korona tőkekövetelés ennek 1909. évi augusztus hó 15 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 34 kor. 22 fillérben bíróilag már megállapított költ ségek erejéig, Székelyudvarhelyen Kossuth u. 91. sz. a. leendő megtartására 1909. évi december hó 22-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Székelyudvarhely, 1909. december hó 7-én.

Nagy Lajos, kir. jbir. végrh.

Karácsonyi és ujévi ajándékok kiállítása.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani

Gyermekjátékáru bazáromat a ref. kollegium épületében levő üzlethelyiségben

valamint **ajándék és diszműáru**, porcellán, üveg, bőr, fém, china ezüst, és nagyválasztéku lámparaktáromat **Kossuth-u. főüzletemben mélyen leszállított árak mellett.**

Tekintettel raktárom tulzsufoltságára, e kedvező alkalom igénybevételét kérve, maradtam teljes tisztelettel

Dragomán S. J. Ifj. Dragomán Domokos.

MENETREND.

Érvényes 1909. december 20-ikától.

8512 v. v.	8514 v. v.	8516 v. v.	Állomások és megállóhelyek	8511 v. v.	8513 v. v.	8515 v. v.
447	1047	734	ind. Segesvár	705	453	958
501	×1100	×747	" Fehéregyháza 209 órh.	ind. ↑ ×653	×441	×946
×509	×1108	×755	" Búta 211 órh.	" ×646	×433	×938
526	1120	810	" Héjjasfalva	" 637	424	929
540	×1134	×824	" Ujszékely 2 órh.	" ×619	405	×910
550	1144	834	" Alsóboldogfalva 3 órh.	" 610	355	900
601	1158	848	" Székelykeresztur	" 602	347	852
×609	×1206	×856	" Betfalva	" ×553	×338	839
620	1217	907	" Kisgalambfalva 7 órh.	" 543	328	828
639	1236	926	" Nagygalambfalva	" 535	320	820
654	1251	941	" Bögöz	" 512	257	757
707	104	954	" Bikafalva 11 órh.	" 500	245	745
723	120	010	érk. Székelyudvarhely	ind. ↓ 445	230	730

Nagy karácsonyi vásár Barcsay Károly férfi és női divat áruházában Székelyudvarhelyt.

Tavaszi és nyári kelmékben:

Mosásban teljesen szintartó kartonok, voálok	ezelőtt 35 kr., most 20 kr.
" " " francia " "	" 38-40 " " 25 "
" " " delén utánzat " "	" 50 " " 32 "
" " " francia batiszt " "	" 55-60 " " 40 "
Angol zephirek bluzoknak és férfi ingeknek	" 80-85 " " 50-55 "
Szatinok válogatott színekben, szintartók	" 50 56 " " 35-40 "

Őszi és téli kelmékben:

Jó mosható tenniszflanelek	ezelőtt 35 kr., most 18-20 kr.
" barchetok minden színben	" 35 " " 25 "
" flanelek minden színben	" 55 " " 40 "
" francia barchetok m. szín.	" 75 " " 50 "
Erős tartós sima posztók m. szín. 115 cm.	" 75 " " 50 "
Divatos női ruhaposztók m. szín. 120 cm.	" 150 " " 1 frt.
Sima, koczkás és csikos posztók 120 cm.	" 2,50 " " 1,50 "
Kosztüm szövetek minden div. sz. 140 cm.	" 3,50 " " 2,75 "

Fenti árak elsőrendű anyagot tartalmaznak s így a n. é. közönség mielőtt bevásárlását megtenné, kérem az áruk jóságáról és ocsóságáról meggyőződni sziveskedjék.

2000 darab maradék félárban kapható.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utcza 5. szám.
Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Főkut, köszvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkalis savanyuviz
Baross, vesebaj ellen

Borhegyi, hügybajtó
Boholti, üdítő viz
Előpatoki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légszűrő ellen
Hargitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Kászonfőkut (Saluteris) jó és litheum tartalmu
Répáti, égvényes ásványviz
Székely-Selters, idült gyomorhajok ellen
Sztójkai, csukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a **természetes ásványviz** gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel. Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes vizei pótolhatók.

Kapható mindenütt!